

Bestrijding uitval in het Hoger Onderwijs

PerspectiefF heeft onderzoek gedaan naar de uitval in het Hoger Onderwijs.

Wij zien hierbij de volgende problemen die wij nader uitgewerkt hebben op deze en de volgende bladzijde. Ook gaan we alvast kijken naar de kosten van een mogelijke oplossing.

Voor ons onderzoek hebben wij gekeken naar studenten die nog geen keuze hebben gemaakt voor een vervolgopleiding, en studenten die tijdens hun opleiding afhaken.

Wij vinden het onacceptabel dat er zoveel studenten uitvallen. Daarom presenteren wij hiervoor oplossingen die bijdragen aan het tegengaan van de uitval.

Persoonlijke gevolgen

Wanneer een student uitvalt, brengt dat ook menselijk leed met zich mee:

- Vermindering van het zelfvertrouwen
- Kans op (tijdelijke) achterstand op intellectueel en sociaal - emotioneel gebied
- De gemiddelde leeftijd waarop consequente uitvalstudenten hun uiteindelijke werkveld hebben gevonden, stijgt.

Probleemstelling

In 2004 begonnen 92.050 studenten aan een HBO-opleiding. Na 3 jaar bleek dat er 20.027 studenten waren uitgevallen. Dat komt neer op 21.76%.

In 2004 begonnen 32.660 studenten aan een WO-opleiding. Na 1 jaar bleek dat er 4457 studenten waren uitgevallen. Dat komt neer op 13.6%

We rekenen in deze getallen alle studenten mee die niet verder gingen met de studie waarvoor ze zich eerst hadden ingeschreven.

Bronnen: Gegevens voortkomend uit telefonisch contact met zowel de HBO-raad als de VSNU

Verdiepend onderzoek

N.a.v. de belangrijkste oorzaken van de uitval in het HO (zie rechts) hebben wij een verdiepend onderzoek gestart. Hiervoor zijn 12 HO-scholen benaderd met het verzoek om cijfers op te sturen die de conclusies rond dit onderzoek over de uitval onderbouwen.

2 van de 12 scholen hebben ons cijfers opgestuurd, de andere 10 gaven aan deze niet in hun bezit te hebben.

Oorzaken van de uitval

Kijkend naar de oorzaken van de uitval komen wij de volgende redenen tegen:

- Per sector

HBO:

- 1 -> persoonlijke omstandigheden (22%)
- 2 -> gebrek aan motivatie (16%)
- 3 -> Verkeerde studiekeuze / onvrede met de manier van onderwijs geven (15%)

WO:

- 1 -> Gebrek aan motivatie (25%)
- 2 -> Persoonlijke omstandigheden (23%)
- 3 -> Verkeerde studiekeuze (10%)

- Totale onderzoeksgroep

Doorslaggevend:

Persoonlijke omstandigheden: (22% HBO, 23% WO)

- A – Persoonlijke problemen (83%)
- B – Geen tijd/gelegenheid om te studeren (44%)
- C – Zorgtaken (40%)
- D – Financiële problemen (24%)
- E – praktische problemen (14%)

Bron: Wartenbergh & Van den Broek, 2008, pag. 22

Kosten uitval

Het kost de overheid €5.700,-
als een HBO-student uitvalt.

Het kost de overheid €5.900,-
als een WO-student uitvalt.

Uitgaande van de getallen over
de uitval genoemd in de
probleemstelling kost het de
overheid voor het HBO:
€ 114.153.900,-
Voor het WO: € 26.296.300,-

Hierbij valt aan te tekenen dat een deel van
de studenten terugkeert in het Hoger
Onderwijs, maar dan in een andere
opleiding.

Ook valt aan te tekenen dat het getal vanuit
het HBO gaat over de uitval na 3 jaar, en
vanuit het WO over 1 jaar

Bronnen: factsheetsbeposting.pdf en na
telefonisch contact met VSNU

Kosten tussenjaren en vervoltrajecten

Evangelische Hogeschool

- EH-basisjaar is een tussenjaar: bedoeld voor jongeren die net vanaf de havo, het vwo of het mbo komen.
- EH-traject: bedoeld voor studenten die al bezig waren met een studie maar nu uitvallen.
- Kosten per student EH-basisjaar: Eigen bijdrage: € 1.565,- Bijdrage door EH: € ± 4.000,-
- Kosten per student EH-traject: Eigen bijdrage: €1.125,- Bijdrage door EH: ± €1.000,-
- Totaal aantal studenten per jaar: EH-basisjaar: ± 200, EH-traject ± 100

De Wittenberg

Bijbelstudie en Geloofsopbouw: vormingsjaar voor jongeren met een brede instroom van studenten:
zowel middelbare school (havo, vwo), beroepsonderwijs (VMBO-tl en MBO) als ook HBO en WO.

- Kosten per student Bijbelstudie en Geloofsopbouw: Eigen bijdrage: ± € 5.800,- (collegegeld + kost en inwoning)
- Totaal aantal studenten per jaar: Bijbelstudie en Geloofsopbouw: ± 25

Bernard Lievegoed College/Vrije Hogeschool

- Vrije Jaar: een tussenjaar bedoeld voor jongeren die net van de havo, vwo of mbo komen.
- Studie intermezzo: bedoeld voor studenten die al bezig waren met een studie maar nu uitvallen of inmiddels zijn afgestudeerd.
- Het Studiesucces: traject van 19 weken. Deelname: studenten die niet verder in hun opleiding komen maar nog wel de opleiding volgen. Dit is een gezamenlijk programma met de Hogeschool Utrecht.
- Kosten per student van het Vrije jaar: het reguliere collegegeld plus een inkomensafhankelijke bijdrage van de ouders.
- Kosten per student Studie intermezzo: €3.050,-
- Kosten per student Studiesucces: Afhankelijk van afspraken met hogescholen en universiteiten.
- Totaal aantal studenten per jaar: Vrije jaar: 60, Studie intermezzo: 45, Studiesucces: 60

Concluderend over de kosten

Het kost de overheid nu per student op het HBO € 5.700,- en op het WO € 5.900,- als een student uitval. Als de overheid investeert in het aanbieden van een tussenjaar of een heroriëntatietraject dan maakt men overduidelijk minder kosten. De overheid investeert € 4.000,-, maar daar staat tegenover dat het ze dus € 5.700,- tot € 5.900,- scheelt per student.

Aanbevelingen

Daarom pleiten wij voor:

- Hogescholen en Universiteiten gaan bijhouden wat de precieze reden is van de uitval van hun studenten. Dit houden zij nauwkeurig bij. De getallen die uit deze onderzoeken voortvloeien, worden openbaar gemaakt.
- Hogescholen en universiteiten maken op grond van deze gegevens beleid om de uitval binnen hun instelling tegen te gaan en verantwoorden dit met name kwantitatief aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap houdt een databank bij waarin alle gegevens van Hogescholen en Universiteiten jaarlijks worden bijgehouden.
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap past op grond van de jaarlijkse gegevens waar nodig het beleid aan om de uitval tegen te gaan. Dit doen zij in overleg met Hogescholen en Universiteiten.
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap maakt geld vrij afkomstig uit de beschikbare gelden voor een pilot om wetenschappelijk onderzoek te doen naar de effecten van een tussenjaar. Hierbij betreft zij bestaande instellingen die al een tussenjaar aanbieden zoals de Evangelische Hogeschool, het Bernard Lievegoed College/Vrije Hogeschool en de Wittenberg.
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap maakt geld vrij afkomstig uit de beschikbare gelden voor een pilot om wetenschappelijk onderzoek te doen naar de effecten van heroriëntatietraject. Hierbij betreft zij bestaande instellingen die al een heroriëntatietraject aanbieden zoals de Evangelische Hogeschool, het Bernard Lievegoed College/Vrije Hogeschool i.s.m. Hogeschool Utrecht en de Wittenberg.
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zorgt dat bij positieve resultaten van het onderzoek er middelen beschikbaar worden gesteld om tussenjaren en heroriëntatietrajecten landelijk in te voeren en te financieren. De manier waarop dit gedaan wordt gebeurt in overleg met de huidige aanbieders van tussenjaren en heroriëntatietrajecten en met Hogescholen en Universiteiten.

Een manifest van: